

'Marokko' en 'Indonesië'

Succesvolle tentoonstellingen voor de Nieuwe Kerk in Amsterdam

Voor de Nieuwe Kerk in Amsterdam waren zowel 'Marokko' als 'Indonesië' tentoonstellingen die nationaal en internationaal voor veel erkenning hebben gezorgd. Als tentoonstellingsruimte is de Nieuwe Kerk in niets te vergelijken met een 'gewoon' museum. Geen vaste opstellingen, geen vaste voorzieningen, voor iedere tentoonstelling moet

vanaf scratch het concept ontwikkeld en uitgevoerd worden. En dat geldt ook voor de beveiliging van kunstvoorwerpen. Roelof van der Kooi is floormanager; deel van zijn verantwoordelijkheid geldt de beveiliging. Om een aantal vrijstaande objecten te beschermen heeft hij bij beide tentoonstellingen gebruik gemaakt van het EBS-systeem.

'Niet aanraken'

'Eigenlijk was de overweging heel simpel. Wij wilden niet dat de mensen het object zouden aanraken. Wij wilden het niet achter glas hebben en het moest ook niet te ver van de mensen verwijderd zijn – het moet wel leuk blijven in het museum – dus we zochten eigenlijk iets waardoor we ervoor konden zorgen dat de mensen het object niet aan konden raken. En dan iets méér dan alleen een tekst "niet aanraken". Zo zijn we bij het EBS systeem terecht gekomen.'

De opstelling van objecten in de vrije ruimte was dus uitgangspunt, dat daarbij gebruik gemaakt kon worden van een onzichtbaar detectiesysteem gaf een meerwaarde.

Beschermen en waarschuwen

'Ja, je wilt niet altijd opzichtig zijn. Soms is het zinvol te laten zien wat voor beveiliging je hebt, soms niet. Waar het ons om ging is dat het object niet werd aangeraakt, of dat nu per expres of per ongeluk gebeurt. Dat beeld staat los in de ruimte en roept: "raak mij aan, raak mij aan". Nou, daar willen we het tegen beschermen, maar ook tegen iemand die per ongeluk, met een losse jas of een kleine tas blijft hangen. Dan wil je dat iemand gewaarschuwd wordt: "Mevrouw, mijnheer, u komt te dichtbij".'

Dubbele functie

In de Nieuwe Kerk was ervoor gekozen ter plaatse een akoestisch alarm te laten afgaan, niet alleen om de bezoeker op afstand te houden, maar ook als waarschuwing voor de suppoost.

Roelof van der Kooi
floormanager
Museum De Nieuwe Kerk, Amsterdam

'Ja, klopt. Beide zijn eigenlijk even belangrijk. De suppoost wordt even getriggerd. Hij hoeft er niet onmiddellijk naar toe te hollen, want hij weet dat het beveiligd is, maar misschien zelfs nog wel een klein beetje belangrijker is de reactie van de mensen, dat is een stukje sociale controle. Er staat iemand naast, die ziet van: "U was het die te dichtbij kwam" en mensen willen dat niet, zo aangekeken worden, en dat is goed.'

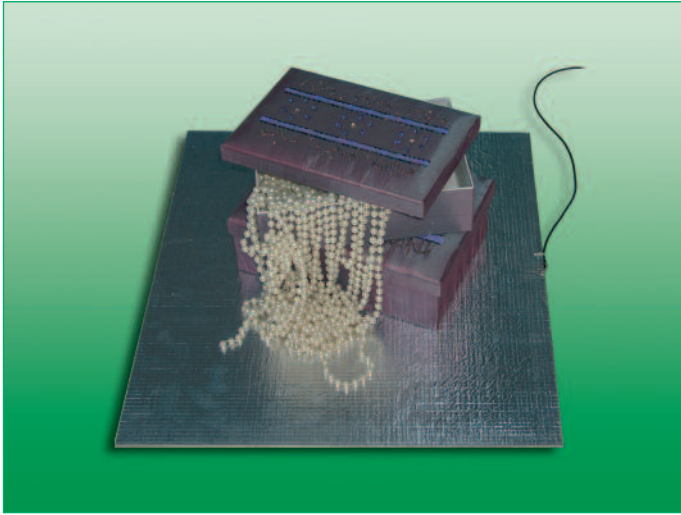
Draadloos

Op dit moment gebruikt de Nieuwe Kerk het systeem stand-alone, in de toekomst komt er wellicht een draadloze koppeling.

'Dat is voor ons erg belangrijk, want je zit in een monumentaal pand waar je niet overal draadjes naar toe kan leggen, niet over de grond en zeker niet door de lucht, als je dertig meter hoog bent, dat gaat gewoon niet. Neem bijvoorbeeld een beeld dat midden in het schip staat, ja, daar kan je geen draadje naartoe brengen...'

Voor meer informatie: www.nieuwekerk.nl

EBS-systeem

EBS beschermt voorwerpen waarvan de vorm het onmogelijk maakt om ze achter glas op te bergen of anders te beveiligen.

Voorwerpen worden op of voor een sensorplaat geplaatst, deze plaat zorgt voor een capacitief veld rondom het beveiligde voorwerp. Zodra dit onschadelijke veld wordt verstoord, activeert de detectie-elektronica een alarm.

De sensorplaat kan in veel gevallen onzichtbaar geplaatst worden.

Toepassing: horizontaal, verticaal;

voor zowel twee- als driedimensionale kunstvoorwerpen

Afmetingen sensorplaat: 1000 x 625 mm, dikte 3,5 mm;

de sensorplaat kan op maat gesneden worden

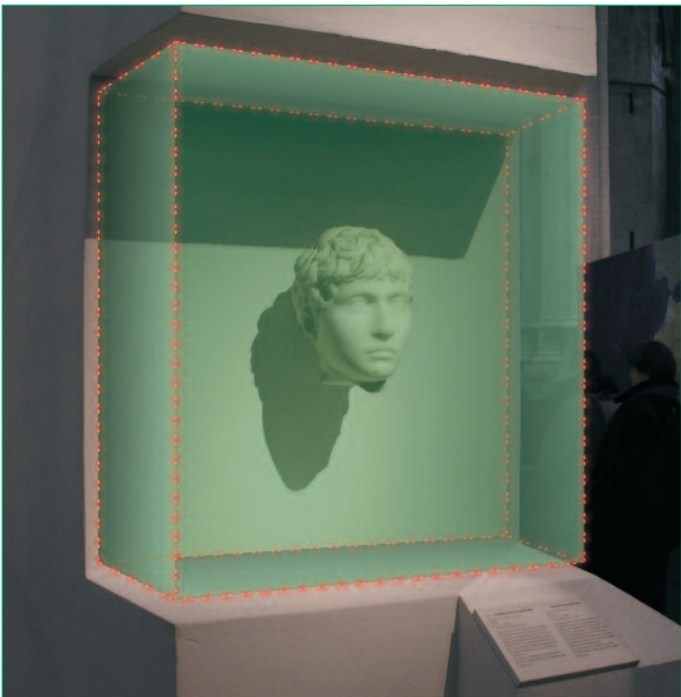
De detectie-elektronica kan maximaal 3 m² sensorplaat besturen

Instelbare gevoeligheid: 5 - 60 cm, rondom object

Geavanceerde detectie in twee stappen: pre-alarm (op bijv. 60 cm) en alarm (op bijv. 10 cm)

Interface: koppeling aan bestaande alarmsystemen, zoals Profort Piccolo-systeem

Voeding: batterijen of 12V (adapter meegeleverd)

Tentoonstelling 'Marokko': Efebe met krans van klimop

Nieuwe Kerk, Amsterdam, 2005

CurtainPIR

CurtainPIR is een passieve infrarood-detector die een onzichtbare scheiding – 'gordijn' – vóór of rondom een kunstvoorwerp creëert.

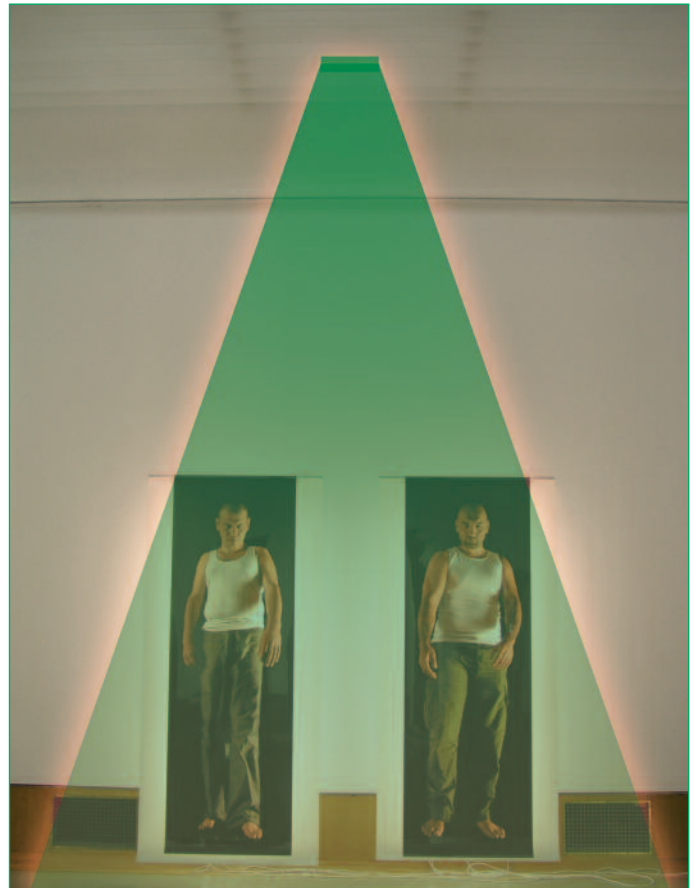
Het bereik van CurtainPIR is maximaal 6 m, afhankelijk van de instelbare breedte van het 'gordijn'. Het verstoren van het 'gordijn' resulteert in een signalering die gebruikt kan worden voor een lokaal, akoestisch alarm of een centraal alarm – door koppeling aan bestaande alarmsystemen.

Afmetingen: 190 x 45 x 47,5 mm

Bereik: 3 - 6 m, instelbare detectiehoek

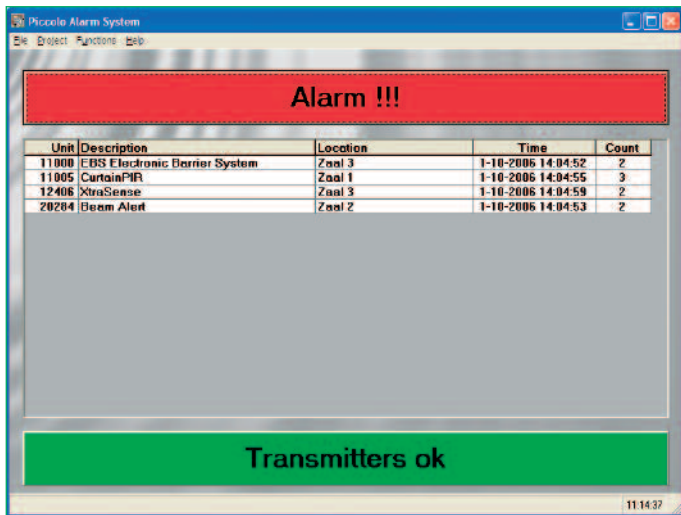
Interface: NO/NC contacten voor koppeling aan akoestisch alarm, CCTV of draadloos alarmsysteem zoals Profort Piccolo systeem

Voeding: 12V (adapter meegeleverd)

Tentoonstelling Sylvie Zijlmans: 'The Uninvited'

Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam, 2006

EBS-systeem en CurtainPIR, maar ook detectiesystemen als XtraSense en BeamAlert, geven lokaal een akoestisch of visueel alarm.

Het effect daarvan is dat het publiek erop gewezen wordt niet te dicht bij het betrokken kunstwerk te komen. En de dichtstbijzijnde suppoost wordt er op geattendeerd om extra aandacht aan de situatie te geven.

In veel gevallen zal dit een adequate beveiliging blijken te zijn, maar er kunnen omstandigheden zijn waarbij het gewenst is ook een doormelding van het incident in de meldkamer te krijgen. Dat kan door EBS, of één van de andere systemen, te koppelen aan het Profort Piccolo-systeem. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een inSpot die de lokale alarmmelding omzet in een draadloos elektronisch bericht dat als een reguliere alarmmelding op het Piccolosysteem wordt weergegeven.

Bij de combinatie EBS en Piccolo wordt het dan mogelijk de pre-alarm detectie van EBS (eerste niveau) te benutten voor een lokaal alarm, akoestisch of visueel, en het eigenlijke alarm (tweede niveau) voor de doormelding naar de meldkamer. Ook voor CurtainPIR, XtraSense en BeamAlert is, dankzij de software van het Piccolosysteem, een dergelijke getrapte respons realiseerbaar.

Het geheel aan detectietechnieken dat Euronova-nl levert, maakt dat voor vrijwel alle situaties en nagenoeg alle kunstvoorwerpen een adequate beveiliging gevonden kan worden. Niet alleen in een museum, maar ook daarbuiten. Want voor bijvoorbeeld beelden in beeldentuin zijn er inmiddels een aantal oplossingen voorhanden. In de volgende uitgave van Euronova-nieuws wordt hier uitgebreid op ingegaan, aan de hand van de beveiliging bij de Henry Moore Foundation.

Beveiliging, 'sluit'stuk van de begroting

In gesprek met Ton Cremers en Peter Westhuis – deel 2 (slot)

CCTV is inmiddels gemeengoed in musea. Toch mankeert ook daar nog wel wat aan. Beide adviseurs zijn het erover eens dat de techniek tegenwoordig uitstekend is, maar dat aan de toepassing ervan nog wel het een en ander mankeert. Te lage opnamesnelheid, te geringe resolutie en een te beperkte registratiecapaciteit zijn veel voorkomende problemen, maar daar blijft het niet bij.

Ton Cremers: 'Ik hecht veel waarde aan die portretfunctie bij de ingang. Geen enkele overvaller zal het museum gaan overvallen zonder eerst de zaak bekeken te hebben. En de eerste keer bekijken gaat hij heus niet doen met een bivakmuts op.'

Peter Westhuis: 'Het is ook veel makkelijker. Als je je camera zodanig weet te positioneren dat je een gezicht altijd en face ziet, in plaats van ergens van bovenaf, dan heb je dus altijd een signalement. Dat is het probleem dat je negen van de tien keer tegenkomt, er wordt een camera in een hoek geplaatst, en dan krijg je wat ik altijd maar het benzinestationeffect noem. We hebben 999 aanvallen op een benzinestation gehad en dan zie je 999 grijze kappen van bovenaf. Grijze kappen en een petje.'

Of die tentoonstellingsruimte waarin veel vitrines staan opgesteld. 'Overall hangen camera's, gekoppeld aan de beveiliging van de vitrines, alles is er, pre-sets, het hele verhaal. Maar op een bepaald moment is er besloten om hele mooie verlichting op de vitrines te zetten en verder de hele ruimte donker te maken...'. Ton Cremers geeft maar een voorbeeld.

Zo is er nog een ander, heikel probleem waarmee musea zich vandaag de dag geconfronteerd zien.

Terwijl een dame er door een suppoost op wordt gewezen dat ze haar lange jas en tas in een locker moet achterlaten, komt er een zwaar gesluierde dame binnen, die verder kan gaan zonder dat haar een strobreed in de weg wordt gelegd. Er zijn inmiddels een aantal musea waar als huisregel geldt dat het niet is toegestaan om binnen te komen met gelaatsbedekkende kleding. Dat geldt ook voor capuchons en petjes.

Ton Cremers vertelt over een congres waarbij CCTV opnamen werden getoond van een geslaagde overval in Ontario, gepleegd door een aantal onherkenbare mannen met petjes: 'Hoe is het nu mogelijk dat je zoveel hebt geïnvesteerd in CCTV, terwijl je toestaat dat mensen zó het museum inkomen'.

Interne Fraude

In het bedrijfsleven en met name het grootwinkelbedrijf kennen ze de cijfers: zes procent van de jaarlijkse bedrijfswinst verdwijnt door interne fraude. Hoe ligt dat bij musea?

Ton Cremers refereert aan een zaak die enkele jaren geleden behoorlijk wat stof heeft doen opwaaien en waarbij een medewerker van een museum kans zag om over een langere periode kunst te ontvreemden. 'De FBI heeft in een rapport over kunstdiefstal aangegeven dat zeventig procent van alle zaken die ze oplossen, te herleiden was tot interne

diefstal. Maar er is geen museum die er aandacht aan besteedt.' 'Dat is het verhaal waarbij je alles in het werk stelt om je voordeur te beveiligen, terwijl de achterdeur gewoon open blijft staan. Wordt er wel eens onderzoek gedaan naar de neveninkomsten en de hobby's van collega's?' vraagt Peter Westhuis zich af, en geeft zelf het antwoord. 'Nee. Dat is not done'.

'Vorig jaar zijn er in Kopenhagen gestolen boeken te voorschijn gekomen', vertelt Ton Cremers. 'Een vrouw en haar zoon brachten die boeken naar een veiling. De vrouw was de weduwe van een bibliothecaris. Die boeken waren dus gestolen uit de Koninklijke Bibliotheek. De politie vond bij huiszoeking vijfenzeventig dozen vol boeken, die de man gedurende zijn carrière mee naar huis genomen had. Daar kan je twee dingen uit concluderen: zoiets kan heel omvangrijk zijn en zo'n situatie kan jaren doorgaan.'

Peter Westhuis: 'In 1914 al, bij Shell op de raffinaderij waren er twee restricties. Het is verboden hier te roken en je wordt hier gecontroleerd op wat je meeneemt. Maar als je naar de museumwereld kijkt, zie je dat controlesystemen en controle op personeel heel moeilijk te implementeren zijn. Dat is vloeken in de kerk.'

'Als het om geld gaat, is het geen probleem', zegt Ton Cremers. 'Daar zijn allerlei safeguards bij ingebouwd. Tienduizend Euro? Geen probleem, hoewel, dat is misschien ook niet overal perfect geregeld. Maar een schilderij van tien miljoen...'

In the Library of Congress wordt ieder personeelslid aan het einde van de dag gecontroleerd en iedereen vindt dat volstrekt normaal'.

Het museum over tien jaar

Welke verwachtingen zijn er, hoe zal een museum er over tien jaar uitzien?

Ton Cremers is daar duidelijk over: 'Dan is het beter gecompartmenteerd, zijn er betere ophangsystemen, er zullen betere vitrines zijn, er zal veel meer elektronische signalering zijn, er zal veel meer CCTV zijn, de huisregels zullen anders zijn. Er zal heel veel gaan veranderen.'

'Daar ben ik van overtuigd', voegt Peter Westhuis eraan toe. 'Ik weet niet of er meer techniek zal zijn. Ik denk op zijn minst dat de organisatie beveiligingstechnisch veel professioneler zal zijn dan nu het geval is. Omdat dat het logisch doorzetten is van een rode draad die inmiddels in gang is gezet.'

Ton Cremers: 'Niet zoals nu, waar nog drie goedwillende huisvrouwen de boel begeleiden. Dat soort dingen gaat wel veranderen'.

Hoe zit het met de relatie tussen techniek en organisatie. Gaan er dingen veranderen waardoor er bijvoorbeeld met minder personeel gewerkt gaat worden?

'Het heeft geen enkele zin om een hamer te kopen als je geen timmerman hebt. Het is allemaal gereedschap. Het is een denkfout te veronderstellen dat je terug kunt in personeel als je veel techniek hebt. Beveiligingspersoneel is er niet alleen voor de beveiliging, maar ook voor de veiligheid.

Moet je eens kijken als je een calamiteit hebt op zondagmiddag. Dan is er niemand behalve de beveiligers en dan moet je gaan ontruimen en dan blijkt dat je veel te weinig mensen in huis hebt.'

Peter Westhuis valt hem daarin bij: 'Dat is essentieel. De kwaliteitseis voor een beveiligingsmedewerker is niet of hij iemand weet aan te houden, want dat zal zelden of nooit gebeuren, maar, kan hij in een incident-situatie, niet alleen brand, er kunnen allerlei situaties zijn die leiden tot paniek, kan hij in die panieksituatie mensen uit het pand krijgen op een zodanig georganiseerde wijze dat iedereen in drie minuten buiten staat.

Dát moet de kwaliteit zijn, dat stelt eisen aan zijn fysiek, dat stelt eisen aan zijn communicatievaardigheid, aan zijn inzicht in de bouwkundige situatie, dat stelt eisen die op dit moment nog veel te weinig worden gesteld. Dat is de keus tussen de man die net uit het buitenland komt, die lekker goedkoop is, of iemand waarvan je weet dat hij de kwalificaties heeft. En daar zit het cruciale verschil. Wat voor techniek je ook in huis haalt, je zult de kwaliteit van het personeel altijd moeten kunnen garanderen'

Ook het oefenen van calamiteiten blijkt nog altijd geen algemene regel te zijn.

'Er zit een stijgende lijn in', beaamt Peter Westhuis. 'Maar dat geldt alleen voor musea die zich daadwerkelijk bezig houden met dit soort zaken. Doet me denken aan de risicoanalyse bij het Schipholmuseum, waarvan men in eerste instantie zei, zo'n hoge kwaliteit kunst en dan buiten het museum, daar beginnen we niet aan.' 'Nergens beter beveiligd dan op Schiphol natuurlijk', meent Ton Cremers.

'Het probleem is niet eens, hoe kom ik in het 'museum', zegt Peter Westhuis. 'Dat is misschien wel te regelen, maar als je in het 'museum' bent, zijn er vierhonderdvijftig marechaussees gewaarschuwd dat je er zit. En dan moet je nog van Schiphol af.'

Ton Cremers
MuSeCo

Peter Westhuis
Westhuis Consultancy